

Verbundkatalog Kalliope

In: Berlingske Aftenavis' Kronik.

Affaeren van Meegeren.

Mann, Klaus

1947-11-12

Nutzungsbedingungen

Bei zahlreichen Dokumenten auf monacensia-digital.de sind die Urheberrechte bereits abgelaufen. Sie sind gemeinfrei und dürfen ohne weitere Rücksprache mit der Monacensia weiterverwendet werden.

Bei den Dokumenten, bei denen noch Urheberrechte bestehen, müssen für eine Weiterverwendung stets die Rechteinhaber*innen angefragt werden sowie eine Publikationsgenehmigung der Monacensia eingeholt werden. Das Zitatrecht bleibt hiervon unberührt.

Zur Erteilung einer Publikationserlaubnis wenden Sie sich bitte an:

Monacensia im Hildebrandhaus

Literaturarchiv

Adresse: Maria-Theresia-Straße 23, 81675 München

E-Mail: monacensia.literaturarchiv@muenchen.de

Terms of use

The copyrights for numerous documents on monacensia-digital.de have already expired. They are in the public domain and may be reused without further consultation with Monacensia. In the case of documents for which copyrights still exist, the copyright holders must always be contacted for further use and publication permission must be obtained from the Monacensia. The right to quote under copyright law remains unaffected by this. To obtain permission for publication, please contact:

Monacensia im Hildebrandhaus:

Literaturarchiv

Address: Maria-Theresia-Straße 23, 81675 München

E-Mail: monacensia.literaturarchiv@muenchen.de

Affæren van Meegeren

Af Klaus Mann

Forfatteren Klaus Mann fortæller i denne og i en følgende Kronik om den geniale hollandske Malerforfalsker Hans van Meegeren, der har ført de største Kunsteksperters bag Lyset. Retssagen mod ham er netop afsluttet. Dommen faldt, som andet Steds meddelt, i Dag.

RETSSAGEN mod den hollandske Kunstner og Mester-Forfalsker, Hans van Meegeren, er omsider gennemført efter en Udsættelse paa mere end to Aar. Det var i Sommeren 1945, kort efter Hollands Befrielse, at van Meegeren gjorde sin sensationelle Tilståelse, han indrømmede Faderskabet til en Række Malerier, der havde været tilskrevet gamle hollandske Mestre — først og fremmest den store Johannes Vermeer van Delft (1632—1675) — og solgt, som enestaaende Eksemplarer paa det 17. Aarhundredes Kunst, til førende Museer og Samlere.

De hollandske Autoriteter var naturligvis ikke særlig ivrige efter at faa „Affæren van Meegeren“ diskuteret offentligt — en Modvilje, der selvfølgelig kun forøgede Rygtet om Sagen. Maaske var der prominente Personer indblandet i Svindel-Komplotet, Personer af en saadan Rigdom og Indflydelse, at Politiet foretrak at skaane dem? Og hvad med de politiske Omstændigheder omkring van Meegeren-Sagen? Havde han ikke under Krigen været i Forbindelse med højstaaende Tyskere saavel som med hollandske Forretningsfolk og officielle Personer med

pro-tysk, eller maaske snarere pro-nazistisk Indstilling? Maaske ønskede Autoriteterne slet ikke at genopfriske det kildne Spørgsmaal om „Kollaborationisme“?

Retten Holdning under den nu tilendebragte Sag har været alt andet end stimulerende for saadanne Rygter. Selv om de hollandske Mynigheder har været ovenud langsomme og omhyggelige i deres forudgaaende Undersøgelser af Sagen, saa synes de, da først den naaede til Retten, mere end ivrige efter at bringe den til hurtig Afslutning. Den blev forceret igennem paa faa Timer. Selv konservative hollandske Aviser som Haagsche Post, som almindeligvis behandler Kollaboratorer lemfældigt, udtrykte stor Forbavselse over den uventede skodesløse og diplomatiske Maade, som Sagen blev behandlet paa. Kunde det ikke have været interessant at faa et Par politiske Spørgsmaal nærmere belyst? Havde Publikum ikke Ret til at blive fuldt og helt informeret om van Meegerens Omgang med de tyske

Besættelses-Fyrster og hollandske Quislinger? Men af en eller anden Grund foretrak Politiet at lade Anklagen for Samarbejde med Fjenden, hvorpaa han oprindelig i 1945 var arresteret, falde. Anklagen var nu „kun“ Bedrageri, en Forbrydelse, der iflg. hollandsk Lov straffes med op til 2 Aars Fængsel. Dommen kundgøres af Retten i Dag — to Uger efter Sagens Afslutning.

Men selv om Retssagen kun har kastet lidt Lys over van Meegeren-Sagens politiske Side, saa er selve Historien om Forfalskningen af Mesterværkerne interessant nok — saavel fra et psykologisk som fra et rent kriminalistisk Synspunkt. Her er de tørre Fakta:

I 1937 fandt en hollandsk Sagfører fra Amsterdam i et Dødsbo i Paris efter en hollandsk Forretningsmand et støvet Lærred, der var stuvet af Vejen i Husets Kælder. Arvingerne var ikke særlig interesserede i Maleriet, der forestillede Kristus og Disciplene i Emmaus, men Sagføreren syntes saa godt om det, at han

tog det første Tog til Monte Carlo for at faa Billedet undersøgt af den berømte Kunstekspert og Samler Abraham Bredius. Dr. Bredius (der døde i 1946 i en Alder af 91) saa paa Billedet, blev slaaet af dets fænomene-nale Teknik; saa atter paa det og konstaterede — man kan forestille sig med hvilken Fryd — det kendte Monogram „J. V. M.“, hvilket er ud-lagt: J. V. Meer.

Et Par Uger senere blev Opdagelsen af „den nye Vermeer“ kundgjort i entusiastiske Vendinger af Bredius i det meget respektable engelske Kunsttidsskrift Burlington Magazine. „Det er et vidunderligt Øjeblik i en Kunstelers Liv,“ skrev han, „naar han pludselig ser sig stillet overfor et hidtil ukendt Arbejde af en af de store Mestre, uberørt, paa det oprindelige Lærred og uden Restaureringer, helt som det har for-ladt Kunstnerens Værksted!“ Den smukke Signatur er slet ikke nødvendig for at overbevise os om, at vi her har — jeg tør næsten sige — Johannes Vermeers Mesterstykke, og

Fortættes Side 8

Falskneri? Det lød som en blasfemisk Spøg! Man nægtede at tro det i Begyndelsen. Denne lille, mærkelige Hr. van Meegeren var tilsyneladende Neurotiker, en patologisk Løgner, der bare prøvede paa at lave et Nummer. Nogle Tosser bilder sig ind, at de er Jesus eller Napoleon. Og han her foregav — paa Beregning, eller hvorfor det nu var — at være Ophavsmand til disse verdensberømte Kunstværker. Dette var en Sag for en Psykiater — og ikke noget for Politiet.

Men det forbavsende var, at det underlige Menneske var i Stand til at bevise sin Paastand. For det første tilbød han at male endnu en „Vermeer“ under Bevogtning. Det gjorde han efter at være sluppet ud af Cellen og vendt hjem til sit Atelier. Autoriteterne valgte Emnet til ham. Det blev „Den unge Kristus underviser i Templet“ Mynheer van Meegeren satte sig ned, og for Øjnene af Professorer og Politikommisærer fuldendte han endnu en mesterlig Komposition à la Johannes Vermeer — et fornemt Stykke Ar-

bejde (i hvert Fald teknisk), som vilde have frydet Dr. Bredius og andre uforlignelige Eksperter.

Var det tilstrækkeligt Bevis? Mester-Forfalskeren havde flere Tilbud. Han frembragte nogle af de sjældne og kostbare Farver, som han havde anvendt — i nøje Overensstemmelse med det 17. Aarhundredes Metoder — en dæmpet Ultramarin, lavet af ægte lapis lazuli, en straalende Purpur, lavet af smaa, tørrede Insekter fra Mexico, Blyhvidt, som er en vigtig Bestanddel i de hvide Farver o. s. v. Desuden fremviste han forskellige Genstande og Ting, som han havde anvendt som Forbillede til visse Detailler i Emmaus-Billedet, Skaale, Vaaben, Klædningsstykker, Møbler etc. Han røbede ogsaa de Steder, hvor han havde skjult sig, medens han lavede sine Falsknerier — Rocquebrune i Sydfrankrig og Landsbyen Laren i Nærheden af Amsterdam.

Til dem, der stadig ikke var overbeviste, havde van Meegeren yderligere Beviser, der bortvejrede enhver Tvivl om hans Paastand. Det oprindelige Billede fra det 17. Aarhun-

drede, hvorpaa „Jesus i Emmaus“ var malet, var i Virkeligheden en „Lazarus“ Opvækkelse“, en mindre kendt Kunstners Arbejde fra samme Tid. Falskneren havde fjernet det meste af Originalbilledet, men ladet noget af det blive tilbage og anvendt disse Partier som Grundlag for sine koloristiske Virkninger. Eksperterne, der havde undersøgt Billedet med Røntgen-Straaler og andre kemiske Prøver, kendte det oprindelige Billedes Opbygning. Vilde Mynheer van Meegeren maaske være saa venlig at oplyse lidt om dette, nu usynlige Billede?

Det vilde han hjertensgerne. Ikke alene kunde han fortælle, hvordan Motivet havde været paa det første Billede, men kunde ogsaa beskrive Hovedpersonernes Placeringer, Farvernes Udlægning og forskellige andre Detailler. Til Undersøgelses-Kommissionens Forbavselse nedkradsede Kunstneren en hurtig Skitse af Opvækkelses-Sceneriet — ganske godt gjort i Betragtning af, at det var næsten ti Aar siden, at han havde set Billedet. (Fortsættes).

KLAUS MANN

KRONIKKEN fortsat fra side 4.

taklæst, næsten grusomt, at minde van Meegeren om disse Fakta, siden han nu øjensynlig soled sig i Bevidstheden om at være den første Forfalsker i stor Stil i Maleriet Historie.

Der er ingen Tvivl om, at han er en Mand med stærke Følelser — plaget af Ambition, af Tvivl og Frygt. Der var en Bitterhed, en indædt Afsky i hans Stemme, naar han omtalte sine Ærkefjender, disse foragtede Snyglere, Eksperterne! Og med hvilken hemmelig Glæde, næsten skadefro, beskrev han bagefter de vidunderlige, spændende Uger, som han tilbragte i Ensomhed i sit Atelier i Rocquebrune, medens han arbejdede paa „Jesus og Disciplene i Emmaus“.

„Det var den mest oplysende, den mest inspirerende Oplevelse i hele mit Liv“, siger han, medens hans Øjne funkede af Glæde. „Der var saa mange Ting at tage i Betragtning, saa mange Fælder, der skulde undgaaes... det tog mig næsten syv Maanedes i konstant Ensomhed, med Arbejde uafbrudt, med uafbrudt Glæde! Jeg var lykkelig, fordi jeg

følte, ja, jeg var overbevist om, at den gode gamle Vermeer vilde være tilfreds med mit Arbejde. Han gjorde mig Selskab, forstaaer De — han var hos mig altid, i hele den Periode. Jeg kunde mærke hans Tilstedeværelse, han opmuntrede mig. Han kunde lide det, jeg lavede. Det kunde han!“

Hvor var det mærkeligt at iagttage denne lille Taskespiller — hans flakkende Øjne, hans udtrykfulde, febrilske Hænder. Der var noget underligt foruroligende ved hans Smil, da han tav, fordybet i Minderne. Hvis man troede paa Okkultisme, kunde man maaske ane en Slags mystisk Forbindelses Eksistens mellem den u dødelige Vermeer og denne skuffede, plagede dødelige. Men hvorfor skulde det af dødelige Geni betyde sig af saadan et skræbeligt, materialistisk Værktøj? Hvorfor skulde den store Vermeer lade sine Visioner i en anden Verden male med den lille van Meegeren som Medie?

Lokalet, hvor vi sad — en stor Hall med høje Paneler i det fine gamle Hus' Stueetage — var overdaadigt smykket med „ægte van

Meegeren-Billeder“, store Kompositioner i sort-hvidt, der forestillede lystne, nøgne Modeller, Tortur-Scener, Skeletter, vredt udseende Soldater, Musikere med faarede Ansigter over stive, hvide Flipper og omhyggeligt bundne hvide Slips. Alle disse Tegninger og Malerier gjorde absolut Indtryk af at være udført af en dygtig Haandværker, Kunstner; de udtrykte en tillært Teknik, af og til med en vis Virtuositet. Nogle af dem ikke uden Ynde, særlig nogle enkelte, der havde en vis Lighed med yndefulde Dyr med store Øjne. Men som Helhed! Sikken en Række makabre Grimacer! Hvilken daarlig Smag! Hvilken depraveret Fantasi!

Intet Under, at Nazisterne havde en særlig Forkærlighed for Mynheer van Meegerens Arbejder. Det er ganske forstaaeligt, at disse skamløse Overmennesker i Berlin og Berchtesgaden skulde falde for dette pretentiose, grumede Kitsch — for at bruge et uoversætteligt tysk Begreb, der synes velanvendt i dette Tilfælde. Hvor Hitler maa have elsket denne dybdindig og germanak-udseende Pianist omgivet af Bachs, Mozarts,

Beethovens, Chopins, Schuberts, Schumanns og Brahms' Aander! Denne billige og udvendige Mystik har sikkert tiltalt Førerens poetiske Hjerter! Har man ikke hørt temmelig ubehagelige Historier om Pianisten, en vis Theo van der Pas, der var afbildet her i saadant fornemt Selkab? Den hollandske Virtuos, paa hvis Skulder van Meegeren har placeret Chopins Spejlseshaand, var en af disse ivrige og sprufulse Kollaborationister, som hans Landsmænd efter Befrielsen udelukkede fra Koncertribunerne i to Aar. Men Hr. van Meegeren fandt det altaa ikke nødvendigt at fjerne sin Ven Theo fra Dagligstuevæggen. Ikke uden Stolt-hed viste han os en stor, pompøst udstyret Bog, der blandt mange andre Reproduktioner af „ægte“ van Meegeren-Billeder indeholdt en Hel-side-Gengivelse af Pianist-Billedet.

Bogen, der ogsaa omfattede nogle Hyldestikler om van Meegerens Kunst og Person, var udgivet i Holland under den tyske Besættelse. Et Eksempel af den er senere fundet i Hitlers private Bibliotek, prydet med Kunstnerens Autograf og skrev-

ne Hyldestik til den højlelakede Fører.

Jo mere jeg saa paa van Meegerens grafiske Mareridt, jo mere forvirret blev jeg. Hvor er Slægtskabet mellem disse groteske, lumre Hallucinationer og den sublim Stilfærdighed i Vermeers Mesterværker? Det er den stille, naturlige og overbevisende Tale, der er Vermeers Kunsts Adelsmærke. Og det er den komplette Mangel paa noget ædelt og harmonisk, der gør van Meegerens Arbejder saa frastødende.

Hvordan har en Kunstner, der saa fuldstændig mangler Storhed, kunnet lave saa fint et Billede som „Emmaus“?

Der er noget uforstaaeligt, uvirkeligt ved disse mærkelige Modsætninger, som der er ved Personligheds-Spaltning i det hele taget. Men der er ingen Tvivl. Van Meegeren var ikke sig selv, naar han komponerede sine Mestertykker i la Vermeer eller i en anden Mesters Stil. (For det er ganske uden Tvivl muligt for denne Plagiator uden Side-stykke at efterligne Rembrandt eller Poussin lige saa godt som Pieter de Hoogh og hans berømte Ven.) Det

drejer sig om mere end blot usædvanlig Tilpasningsevne; langt snarere har det noget at gøre med Metamorfose i den gamle mytologiske Forstand — hvilket vil sige en permanent eller forbigaaende Forandring af Substans og Struktur formodentlig ved Trolddom.

Men sort Magi og Kunst er ufor- enelige Modsætninger. Ved at ned-lade sig til at bruge Trolddom som den tvivlsomme Udvej bliver Kunst- neren en Forræder mod sin egen- lige Livsopgave og besmitter det skabende Genis rene Sfære. Den hol- landske Anklager havde paa en Maade Ret, da han udtalte under Sagen, at Hr. van Meegeren havde „formær- met vort Lands store Mestre“, hvis Stil og Aand han havde kopieret med saa rystende Færdighed.

Nogle af de berømte Falsknerier blev fremvist i Salen, hvor Retsfor- følgersen fandt Sted. (Det mest kendte — De Emmausmaler — manglede dog. Det var mere end ti Aar siden, at det var malet, hvilket er ensbety- dende med, at det ifølge hollandsk Retspraksis kommer ind under For-

Fort. næste Side

Hans van Meegeren.

van Meegeren er dømt til et Aars Fængsel

Kendt skyldig i Bedrageri ved
Forfalskning af Malerkunstens
gamle Mestre

AMSTERDAM, ONSDAG. A.P.

Den hollandske Maler, van
Meegeren, der havde forfalsket
gamle Mesterværker, blev i
Dag idømt 1 Aars Fængsel ved
Retten i Amsterdam, som kendte ham skyldig i Bedrageri.

Anklagemyndigheden havde
indstillet van Meegeren til 2
Aars Fængsel.

Billederne skal gives tilbage

I Præmisserne hedder det, at de Billeder, som han havde malet og signeret med det 17. Aarhundredes hollandske Mestre, Johannes Vermeer og Pieter de Hoogh's Navne, skal gives tilbage til det hollandske Kunstmuseum, den hollandske Stat og de Privatpersoner, der ejede Billederne.

Van Meegerens Vermeer-Efterligning — „Kristus og den utro Kvinde“, der solgtes til Hermann Göring — vil blive overdraget til Staten.

I Kronikken i Dag og i Morgen fortæller Forfatteren Klaus Mann, som for Tiden er i København, om den store Svindelaffære og dens Hovedpersoner.

1947
"Berlingske Almanis" 19. Nov.

ydermere et af hans største Arbejder (1,20 x 1,17 m), helt forskelligt fra alle hans andre Malerier, og dog helt igennem en Vermeer. . . I intet andet af Mesteren fra Delfts Billeder findes en saadan Følelse, saadan en dyb Forstaelse af Bibelhistorien, et saa veldigt Sindelag udtrykt i den fineste Kunst . . .

I Mellemtiden var andre Kendere kommet til Paris for at beundre den nyopdagede Skat. Det er rigtigt, at adskillige af dem, bl. a. Direktøren for Amsterdams Rijksmuseum, Dr. Schmidt-Degener, og den fornemme Historiker og Filosof Jan Huizinga fra Universitetet i Leyden gav Udtryk for Tvivl med Hensyn til Billedets Ophavsmand, men Majoriteten tilsluttede sig Bredius' Udtalelse „helt igennem en Vermeer“ — og delte hans Glæde. Direktør Hannema fra Boymans Museum i Rotterdam var lykkelig for at erhverve Billedet for en Sum af 540,000 Gylden.

De Emmausgængere, som Billedet kaldes i Holland, blev Hovedattraktionen paa en Kunstudstilling „Fire Aarhundreders Mesterværker“, der

afholdtes i Boymans Museum i 1938. Skønt der paa samme Udstilling ogsaa fandtes Arbejder af Rembrandt, Hals, Gruenewald og andre Kunstgiganter, stjal „den nye Vermeer“ al Opmærksomhed og vakte mere Begejstring end alle de andre Mesterværker tilsammen. Kunstkritikerne — ikke alene i Holland, men ogsaa i Frankrig, Belgien, Tyskland og i andre Lande — raabte op om det pragtfulde, uforlignelige, typisk 17-Aarhundrede, indlysende Vermeer-Billedet, der, som en af Eksperternes udtalte sig, „netop er dukket op nu for at vise os, at vi hidtil har undervurderet Vermeer som bibelsk Maler“. Hvad Publikum angik, saa var det naturligvis mindst lige saa imponeret som Kritikernes Ypperstepræster. Kun et Par Uger efter Ferniseringen paa Boymans Udstilling havde De Emmausgængere i Millioner af Kopier fundet Vej til Kirker, Hospitalet, Skoler, Bøndergaarde, fine Hjem og fattige Hytter over hele Landet. I den hollandske Kunsts Historie har intet Billede nogen Sinde faaet en saa fantastisk, og saa fantastisk hurtig, Succes.

I Løbet af det følgende Par Aar blev der fundet endnu et Par ukendte Billeder af Vermeer, og desuden to Billeder af en anden Mester fra samme Periode, Pieter de Hoogh — alle tilsyneladende hos pæne Familier, som det var gaaet lidt ned ad Bakke for. Medens de Hoogh-Billederne syntes at være ret almindelige Genre-Billeder i den Stil, som denne Kunstner er kendt for, var Vermeer-Billederne mindre karakteristiske. Mesteren fra Delft, der indtil da havde været berømt for sine Portrætter, Landskabs og Interieurs lysende Klarhed, var nu pludselig blevet mystisk og udelukkende interesseret i bibelske Motiver. Men til Trods for denne forvæsende og uventede Forandring med Vermeer, blev der ikke den samme Sensation omkring de sidst fundne Vermeer'er, som om Emmaus-Billedet. Der blev ikke lavet megen Staahej ud af de nye Fund, de blev handlet, stille og fredeligt, af to af Hollands største Kunsthandlere, P. de Boer og D. A. Hoogendijk, der tilhede deres Favorit-Kunder Billederne. En „sidste

Nadver“ gik til en Privat-Samler for 1,600,000 Gylden, medens en anden velhavende Samler betalte 1,275,000 Gylden for „Isaks Velsignelse“. I 1943 købte den hollandske Regering et af de fineste af „de nye Vermeer-Billeder“, „Jesu Renselse“, til det fine Rijksmuseum i Amsterdam.

Alle disse Transaktioner fandt Sted, medens Landet var besat af Tyskerne. Nazi-Spidserne købte eller stjal hollandske Mesterværker en masse. En af deres Hovedagenter og Opkøbere var en tysk Bankmand Miedl, som havde overtaget Goudstikker-Galleriet i Amsterdam (Hr. Goudstikker, der var Jøde, flygtede fra Holland, men omkom ved et Ulykkestilfælde om Bord paa det Skib, der førte ham til England). Det var til Hr. Miedl, at den anonyme, fattige Familie overgav en af deres dyrebare Vermeer'er, „Horkvinden“. Billedet blev købt for den ganske pæne Pris af 1,650,000 Gylden af en Samler, der raadede over uendelige Midler og besad en umættelig Appetit, den berømte Kunstens Beskytter og Elsker af det Skønne, Hermann Göring.

Havde det ikke været netop for denne Handel, vilde van Meegeren-Skandalen maaske aldrig være opstaaet. For ikke saa snart var Holland blevet befriet, før de hollandske Autoriteter havde sporet denne illegale, umoralske Transaktion. En national Skat, et af Vermeers pragtfulde Billeder, var blevet solgt til en Udlænding, en Fjende, en af Nazi-Gangsterbandens øverste Spidser! Manden, der havde Ansvaret for denne Forbrydelse, Bankier Miedl, var ikke til Stede mere. Han havde allerede paa det Tidspunkt forladt Landet, medbringende en Formue i Juveler, en æret Gæst i Francos Spanien. Men hvad med Hr. Miedls Agenter og Medarbejdere? Hvor var de?

Medens Undersøgelserne stod paa, dukkede atter og atter et Navn op, nemlig Hans van Meegeren. Der var ingen Tvivl mulig. Der havde været en Forbindelse imellem den tyske Bankier og den hollandske Kunstner, ganske vist en andenrangs Kunstner, som de lokale Kritikere ikke vurderede særlig højt, men som

havde haft lidt Medgang under Nazi-Regimet. Van Meegeren havde været i Kontakt med Miedl og havde modtaget Penge af ham. Efterhaanden som Politiet trængte mere og mere ind i Sagen, stod det dem klart, at van Meegeren paa en eller anden Maade havde Forbindelse med Göring-Handelen. Der var Beviser nok imod ham til at retfærdiggøre en Arrestation.

Han befandt sig ikke godt i Fængslet. Han var en nervøs, sygelig Mand, Kæde-Ryger, vant til Sovetabletter og stærke Drikke — —, han følte sig ude af Stand til at holde Livet ud i en Fængselscelle. Efter et Par Ugers Forløb var han ved at bryde sammen. Han erklærede sig villig til at „give en fuldstændig Tilståelse“.

Disse meget omtalte Vermeer-Billeder, paastod van Meegeren, var hans Værk! Han, som taabelige Kritikere havde afføjet som andenrangs Kunstner, havde skabt — ikke kopieret — men skabt samtlige disse berømte Malerier, indbefattet „Kristus i Emmaus“.

Skulde Emmausgængere være et Forts. næste Side

Affæren van Meegeren

AF KLAUS MANN

Forfatteren Klaus Mann, der i disse Dage opholder sig i København, afslutter her sin Beretning om det kæmpemæssige Maleri-Falskneri i Holland. Den første Kronik stod i Bladet i Gaar samme Dag som van Meegeren fik sin Dom: et Aars Fængsel.

SELV Skeptikerne maatte indrømme, at van Meegeren havde bevist sit Faderskab til *Emmausopgaver* og de andre Ny-Opdagelser. Men hvor var de Penge, som Museer og Samlere havde betalt for de seks falske Vermeer'er og to lige saa uægte de Hoogh'er? Van Meegeren blev anmodet om at refundere saadan noget som otte Millioner Gylden til de bedragne Købere, den hollandske Regering indbefattet. Det viste sig dog, at der kun var ca. tre Millioner tilbage af de fire og en halv, som han havde faaet af Kunsthandlerne Hoogendijk, De Boer og Miedl i Løbet af de forgangne ni Aar. (Af

de 1,650,000 Gylden, som Göring havde betalt for „Horkvinden“, fik van Meegeren ca. en Million; med Hensyn til „Den sidste Nadver“ var hans personlige Gevinst 1,350,000 Gylden. Alle disse Transaktioner — med Undtagelse af den mere „iscenesatte Emmaus-Handel“ — blev foretaget af Falskneren selv eller en af hans betroede Venner, formelt i den anonyme, aristokratiske Families Navn, som var tvunget til at skille sig af med de arvede Skatte . . .

Da han ikke var i Stand til at betale sin Gæld, blev van Meegeren erklæret bankerot. Men Myndighederne tillod ham dog at blive i hans

smukke Hjem, et stort Hus fra det 18. Aarhundrede i Amsterdams Centrum, hvor han nød fuldstændig Frihed, medens Sagen mod ham blev forberedt.

Det var dér, i hans Privathjem, at jeg besøgte Mynheer van Meegeren, faa Uger før Retssagen begyndte. Da han formodentlig ikke vilde lade sig interviewe, maatte mit Besøg være af privat Karakter. Fælles Venner introducerede mig til denne Mand, som nogle Mennesker anser for et Geni, medens andre betragter ham som en klog, skrupellos Svindler.

Han lod til at være glad for at se os, ivrig efter at tale, at gøre Indtryk, at forklare sit Problem. „Hvorfor jeg gjorde det?“ udbød han, medens han rastløs gik op og ned ad Gulvet, „Kritikerne, min kære Herre! kan De ikke forstaa det? Det var Kritikerne, der fik mig til det! Intet Talent . . . Det var, hvad de sagde om mig! Ingen Fantasi! Ingen Personlighed!“ — Han knyttede Hænderne, rasende, og fortsatte: „Jeg maatte lære dem, maatte bevise, een Gang for alle, at de var inkompeten-

te, uden Kundskaber og Forstaaelse. . . . Naa, det lykkedes mig, ikke sandt?“

Han kluklo. Og pludselig, i bedre Humør, tilbød han os Cigaretter og drinks — ægte amerikanske Cigaretter og store Glas af den bedste hollandske Genever, Sjældenheder i Holland dengang.

Medens han røg og drak, fortsatte han: „Og er der i øvrigt noget umoralsk i at skabe et Kunstværk i en stor Mesters Stil? Hvis de saakaldte Eksperters ikke er smarte nok til at se Forskellen — ja, saa er det jo værst for dem! Jeg er ikke den første, der har narret dem; andre har gjort det før, bl. a. den store Michelangelo, der solgte nogle af sine Arbejder som værende nyligt opdagede antikke Skulpturer — blot for at faa en bedre Pris. Og saa var der i det 19. Aarhundrede denne utrolige Fyr, Bastianini — De husker sikkert ham, Giovanni Bastianini fra Florens — hans Statuer og Buster blev beundret over hele Verden som de mest fuldkomne Eksempler paa Renæssancens Kunst. Og selv om Bastianinis

Held burde have gjort Eksperterne lidt forsigtige, lod de sig alligevel dupere igen, nogle faa Aar senere, af en anden snedig Italiener, Alceo Dosena. Sikken en Haandværker! Han maaltrede de forskellige Stilarter i de sidste tre Tusinde Aar — græsk, etruskisk, romansk, Gotik, Renæssance, Barok . . . Men alle de store Bedrifter paa Forfalskningens Omraade var inden for Skulpturen. Det var mit Maal at bevise, at det samme ogsaa kunde gøres inden for Maleriet.“

Plagiering har nu i Virkeligheden aldrig været begrænset til Skulpturen. Kunstens *chronique scandaleuse* har talrige Eksempler paa Svindlere, der med stort Held har imiteret store Maleres Stil og Signatur. Et af de seneste og mest sensationelle Tilfælde er fra 1932, da en hel Række Billeder tilskrevet Vincent van Gogh, viste sig at være falske, til maalfes Forbavselse for saa distingverede van Gogh-Specialister som Julius Meier-Graefe, der havde troet dem ægte. Men det vilde vel have været

Fortsættes Side 6.

ældelses-Loven.) Kunsthandlerne og Eksperterne, der gensaa disse syntetiske Mesterværker, syntes nu noget forvirrede.

„Det er mærkeligt,” sagde Kunsthandler Hoogendijk, da han betragtede et Billede af Jesus, som han engang havde givet 400,000 Gylden for, „Billedet har tabt sin Glans. Jeg er bange for, at det i Virkeligheden ikke er noget særlig godt Billede ... Hvordan kunde jeg tage det for en ægte Vermeer? Jeg maa have været blind, hypnotiseret eller noget i den Retning ...”

Den anklagede smilede, trak paa Skuldrene — selvbevidst, nervøs, arrogant. Jeg kunde ikke lade være med at tænke paa, hvad han havde sagt til mig faa Uger forinden i sit Atelier: „De paaskønner ikke Talent her, de forstaar ikke det usædvanlige ... Nej, jeg bliver ikke i Holland. Hvis de nogen Sinde giver mig min Frihed igen, tager jeg til De forenede Stater. Jeg har mange Venner derovre, mange Beundrere. I Amerika behandler de mig ikke som en

Forbryder, men som en skabende Kunstner. Jeg kommer til at tjene Masser af Penge — i Amerika — der kan jeg blive lykkelig ...”

„Der maa i hvert Fald have været noget galt med mig,” fortsatte Vidnet, „ellers vilde jeg ikke være faldet for saadan en aabenlys Svindel ... Maaske havde det noget at gøre med Besættelsen, en Slags Krigs-Psykose? Hvem ved ...”

Det lød ret overbevisende. Nogle Tilhørere nikkede. Der var Latter fra den tætpakkede Balkon. Folk saa paa van Meegeren, der prøvede at bevare en fjern og overlegen Mine. Men der var ingen Tvivl om, at hans Selvsikkerhed var lige saa forloren som hans Kunst. Intet ved ham var ægte. Han lignede en snu og hensynsløs Poseur netop af den Slags, der altid vil trives i Tider, præget af Kaos og Forræderi. Naar et Surrogat-Overmenneske kan snyde og herske over et Kontinent — saa kan et Surrogat-Geni vel ogsaa slippe af Sted med at lave nogle forholdsvis uskadelige Mystifikation?

KLAUS MANN